

Uvodnik

Jurij Paljč

Do kdaj še?

Že sam naslov priložnostnega zapisa pove veliko o stanju duha med nami, ki smo bili te dni nemočne priče Dneva spomina, kot v Italiji imenujejo dan, ko se najvišji vladni predstavniki podajo na bazovski šoht in tam vedno znova ponavljajo, kako so bili "v fojbe vrženi in zverinsko pobiti ljudje samo zaradi tega, ker so bili Italijani". Neprijetno nas je tokrat presenetil tudi italijanski predsednik Sergio Mattarella, ki ga cenimo predvsem zaradi njegove umirjene besede, a tokrat ni bilo tako. Tudi on je podal enostransko in do nas Slovencev krivično gledanje na zgodovino. Samo nekaj dni prej so v Gorici mladi črni skrajneži nalepili na stranski zid slovenskih šol svoje žaljive plakate, čemur je sledila spontana dveurna stavka goriških slovenskih dijakov, ki je pokazala predvsem to, da smo ljudje tega naveličani, kot je tudi pokazala, da se v Italiji spet pojavljajo tisti desničarji, ki v javnosti ne bi smeli imeti več prostora. Miren protest slovenskih goriških dijakov je tudi pokazal, kakšno je stanje v naši in širši javnosti; predvsem na spletu, na družbenih omrežjih, so imeli tako podporo, kot je danes nima nihče. In naj mi zdaj ne govorijo, da objave na spletu niso verodostojne, češ da gre za objave večnih nergačev, prej nasprotno! Podpora protestu goriških slovenskih dijakov je pokazala, da je večina naših ljudi nezadovoljnih z vso našo uradno politiko, pa naj gre za stranke ali za krovni organizaciji, največji očitek je ta, da so vsi naši vidni predstavniki preveč mlačni, da se ne odzivajo dovolj na take napade in predvsem pa ne z jasno besedo. Že dolgo opažam, da so objave na družbenih omrežjih predvsem zapisi ljudi, ki se vse bolj oddaljujejo od naše "družbene organiziranosti", da so vse bolj tihi, javni in odločni protest proti vsem nam, ki delujemo v ustanovah naše manjšine, da, tudi proti nam, časnikarjem.

Naša edina senatorka v Rimu prof. Tatjana Rojc je bila na spletu deležna sramotilnih in žaljivih zapisov, a v sami manjšini deležna (pre) malo solidarnosti, prav pa je storila, da je šla na bazovski šoht ob Dnevu spomina in tam umirjeno medijem povedala, da bi se morali zavzemati za skupno dobro, da mrtvih ne moremo deliti, predvsem pa se je zavzela za skupni spomin.

Zadnji dogodki so tudi v trenutku zabrisali dejstvo, da so v Rimu spet pokazali, kakšen odnos ima sedanja vlada do slovenske manjšine, saj so vsi predlogi, da bi naša manjšina končno dobila z jamčeno zastopstvo v Rimu, propadli. Razlogov je gotovo več, a dejstvo je, da tudi tokrat nismo uspehi, za kar nosi odgovornost tudi tisti del naše narodne skupnosti, ki v z jamčeno zastopstvo nikdar ni verjel in še danes ne verjame.

Do kdaj še torej, do kdaj bomo še zmogli vedno znova v naših vrstah najti moč, da se bomo še združevali in vedno znova rekli ne, ko nas, vedno znova, vedno isti, a tudi vedno novi, grobo napadajo?

Da je bila te dni zmeda še večja, je poskrbel prosluli film Red land, ki so ga vrteli po italijanski javni televiziji, v njem je pa nastopil kot posiljevalec in "slovanski" morilec istrskega dekleta igralec in režiser letošnje osrednje Prešernove proslave v Čedadu.

Kako malo damo na simboliko!

Kako malo damo na simbole, ki so nas ohranili skozi stoletja, v času črnega fašizma in v težkih povojnih letih!

Prešernovo proslavo v Čedadu so vrhunsko izvedli pevci in glasbeniki Glasbene matice in Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice, blaga, lepa in odločna beneška govorica izvrstne Margherite Trusgnach je bila pravi obliž na rane, ki so nam jih prizadele laži, žalitve in potvarjanja zgodovine te dni!

"Zrasli smo iz trdnih korenin, ohranimo jih!"

Naša osrednja proslava ob kulturnem prazniku v Čedadu

foto dd

Trst / Knjižno središče TS360

Mi, Slovenci v Italiji

Svet slovenskih organizacij in Slovenska kulturno-gospodarska zveza sta v petek, 8. februarja, v Tržaškem knjižnem središču predstavila trojezično publikacijo *Mi, Slovenci v Italiji*. Publikacija je sad sodelovanja dveh krovnih organizacij in je prava vizitka naše narodne skupnosti. Namenjena je nam, našim prijateljem italijanske večine, našim prijateljem iz matične države in dijakom, ki še vedno premalo poznajo bogastvo naše skupnosti, je povedal predsednik SKGZ Rudi Pavšič. Predsednik SSO Walter Bandelj pa je poudaril, da gre za promocijsko publikacijo, v kateri so opisana naša društva in njihovo delovanje s posebnim poudarkom na mladino, ki je prihodnost naše narodne skupnosti. Knjigo bodo predstavili tudi v širšem kontekstu, saj bo s pomočjo senatorko Tatjane Rojc in deželnega svetnika Igorja Gabrovca (oba sta bila prisotna na predstavitvi) dosegla tudi deželne in državne organe.

/ str. 2
MČ

Stališče Slovenske skupnosti

Proti izkrivljanju zgodovine!

Slovenska skupnost odločno obsoja stališča, ki so jih ob dnevu spominjanja izrekli visoki predstavniki italijanske države. V govoru predsednika republike Mattarelle na Kvirinalu, v posegih notranjega ministra Salvignija ter predsednika evropskega parlamenta Tajanija v Bazovici se prikazuje Slovence kot genociden narod, ki naj bi se polastil italijanske zemlje s pobijanjem nedolžnih italijanskih prebivalcev Istre. Nasproti temu genocidu pa stoji genocid Židov v nacističnih taboriščih. Gre za popolnoma izkrivljeno zgodovino naših krajev, ki ne spoštuje sklepov slovensko-italijanske vladne komisije zgodovinarjev iz leta 2000 in ki pozablja, da že od leta 1920 v krajih, ki so bili dodeljeni kraljevini Italiji po prvi svetovni vojni, zasedbo Ljubljane pa tudi v osrednji Sloveniji, obstajajo dokumenti Mussolinija in fašističnih veljakov, ki jasno načrtujejo iztrebljenje slovenskega naroda s te zemlje na najbolj okruten način.

/ str. 2

Goriški dijaki protestirali

Historia magistra vitae?

Vpetek, 8. februarja, na dan slovenske kulture, so učenci slovenskega višješolskega centra v Gorici ob vstopu v šolo nalepili na neofašistične plakate, ki jih je organizacija Blocco studentesco nalepila na šolski zid. Napisa *Tamburo dell'avanguardia* in *Devoti alla vittoria* so učenci doumeli kot posredno provokacijo in poniževanje slovenske manjšine v Italiji. Dijaki in učno osebje so takoj poklicali orožnike, ki so na mesto takoj pristopili in odstranili plakate. Dijaki vseh smeri višješolskega centra so se takoj zbrali in s skupnimi močmi organizirali protest. Naslednjega dne so se v jutranjih urah zbrali pred šolo ter pripravili letake s slovensko zastavo ter številnimi napisi in citati. Ob tem pa je organizacija Blocco studentesco spet poskrbela za hud udarec. Čez noč so namešč postavili dva transparenta z napisom *Onore ai martiri delle foibe*: enega na ograjo tehnične šole Galileo Galilei, drugega pa pred italijanski klasični licej Dante Alighieri.

/ str. 6
Katarina Visintin

Pogovor

Juri Faggiani in Nikolaj Hlede iz Goriške sta se konec januarja udeležila Svetovnega dneva mladih v Panami

5

V spomin

Umrli je naš prijatelj in sodelavec prof. Tomaz Pavšič. Pogreb bo v Idriji v petek, 15. t. m., ob 12. uri.

9

Ilka Štuhec je na svetovnem smučarskem prvenstvu na Švedskem osvojila zlato medaljo v smuku, Štefan Hadalin pa srebrno v alpski kombinaciji. Iskreno se veselimo in čestitamo!

Kratke

Povšetovi Vsi smo mladi 2

Potem ko je radijska nadaljevanka Vsi smo mladi pred časom naletela na lep odziv, je Janez Povše na povabilo Radijskega odra napisal še drugi niz, ki bo izveden na slovenskem Radiu Trst A ravno tako v šestih oddajah. Osrednja oseba je mladi Robi, ki piše dnevnik in v njem z očmi mlade generacije opisuje svoje starše in njihove probleme. Oče in mama simpatično predstavljata današnjo družino, ki je vsa vpeta v drvenje sedanjega obdobja in v željo vendarle se dokopati do miru in družbenega ugleda. Komičnih zapletov ne manjka, saj si želijo tudi mladi izboriti svoj prostor pod soncem. Vedre zgodbe izvajajo Danijel Simonetig (Robi), Marjetica Puntar (mama), Mitja Petaros (tata), Helena Pertot (sestra Nives) ter Tomaž Susič, Julija Berdon, Manica Maver in Maruška Guštin. Režijsko vodstvo je prevzel Andrej Pisani, za ton in montažo pa je poskrbel Andrej Babič. Prva oddaja bo na sporedu v soboto, **16. februarja**, ob 18. uri, ostalih pet v naslednjih sobotah na Radiu Trst A vedno ob isti uri.

Veroučenci s Sovodenjskega so obiskali starejše občanke

Otroci 5. razreda, ki obiskujejo verouk na področjih župnij Gabrje-Vrh, Rupa-Peč in Sovodnje ob Soči so si zaželeli narediti nekaj dobrega za bližnjega. Domenili so se, da bodo obiskali nekatere starejše in

Otroci, katehistinja Mojca in gospa Slavica s Kržade

osamljene osebe, ki se zelo razveselijo, ko jih kdo obišče, še posebno, če so to otroci. V ta namen so med veroučno uro spekli piškote, da bi jih ob obisku izročili starejšim. Skupaj s katehistinjo Mojco so se odpravili na dom treh gospe, dveh na Peči in ene v Sovodnjah. Veroučenci so jim podarili piškote in zapeli nekaj pesmi. Vsaka gospa je otrokom povedala kakšno življenjsko zgodbo. Nekatere so bile povezane s hudimi razmerami med vojno, druge so se nanašale na brezskrbno otroštvo, ki sta ga zaznamovali življenje na vasi in delo na polju. Srečanje s starejšimi je bilo otrokom všeč, pogovor z njimi jih je obogatil, ker so za kratek čas nekomu olepšali sobotno dopoldne.

Šesta Pravljica urica v Feiglovi knjižnici v šolskem letu 2018/2019
Toplina prijateljstva odganja mráz

Zdi se, da se zoprne zimske bolezni niso še odselile iz naših domov in da v svojih krempljih še zmeraj tiščijo naše otroke. Na šesti Pravljici urici letošnje sezone, v ponedeljek, 28. januarja 2019, se je namreč v mladinski sobi Feiglove knjižnice zbralo le dvanajst malih poslušalcev, ki so sicer pozorno spremljali pravljico zgodbo *Rokavička*, vzeto iz ukrajinske ljudske skrinjice. Živahno in razgibano je pravljico nit razvijala izkušena pravljica Martina Šolc, ki je že večkrat vodila ta prisrčna popoldanska srečanja s pravljico. Tokratno pripoved je uvedla s petjem pesmice "Zima je prišla, sneg leti z neba...", ki se je ponavljala skozi celotno pripoved, tako da so jo ob koncu peli tudi mali poslušalci. Z njo in z razgibanim pripovedovanjem je pričarala pravo zimsko, gozdno idilo, da so si lahko otroci živo predstavljali padajoče snežinke, ivje na drevesih in škripajoči sneg pod nogami. S sabo je prinesla tudi nepogrešljivo košarico. V njej so bile plišaste živalice, ki so nastopale v pravljici, tako da je bila pripoved podkrepjena z otipljivimi podobami.

Dedek in njegov zvesti pes sta v mrzlem dnevu šla na sprehod v zasneženi gozd. Dedek je pri tem izgubil svojo toplo, kosmato rokavičko. Prva jo je zagledala miška in se pred hudim mrazom takoj zatekla vanjo. Tako prijetno ji je bilo v njej. Pa je mimo priskakljala

prezblja žabica skokica in prosila miško, ali se lahko še sama segreje v rokavički. Miška jo je z veseljem sprejela, kakor je sprejela še zajčka dolgo-uhčka, lisico zvitorpko, volka požeruha, merjasca dolgorilca in celo medveda gosmatinca. Toliko jih je bilo, da bi rokavička skoraj počila! Tedaj pa je pridrvel mimo dedkov psiček, ki je šel iskat rokavičko, jo zavohal, zalajal... in živalice so se iz strahu razbežale. Dedek je dobil svojo rokavičko. Nihče pa ni vedel, da se je prav v njej zgodilo nekaj zelo lepega: zaiskrila se je topla iskrica solidarnosti in prijateljstva, ki jo večkrat še kako pogrešamo med pepelom današnje brezbriznosti in sebičnosti.

Ob koncu pomenljive vsebine, ki je očarala male in odrasle poslušalce, je Šolčeva vsakemu otroku izročila majceno rokavičko, v kateri je bila ena izmed živalic (vse je izdelala knjižničarka Breda, ki ji je likovna umetnost v veliko veselje). Vsak mali risar jo je pobarval po svojem okusu, potem pa si je lahko izbral ilustrirano knjižnico, se z njo zgledal pri knjižničarkah Bredi in Martini ter jo nesel domov, da bo ob njej lahko doživel še marsikaj lepega. / IK

S 1. strani

Historia magistra ...

Dodaten napad ni prestrašil dijakov. Glas o stavki se je hitro razširil po zamejskem prostoru; dijaki so dobili veliko moralne podpore in pohval za pogum. Protesta so se udeležili tudi pokrajinska predsednica SKGZ Maja Humar ter pokrajinski tajnik stranke Slovenska skupnost in član SSO Julijan Čavdek ter občinska svetnica SSK Marilka Koršič. Blocco studentesco je na ta protest odgovoril, da slovenske manjšine noče izzivati, in izjavil, da je hotel le izpostaviti dialog za združitev in skupno borbo za boljše upravo šolstva.

Ob takem odgovoru se je porodilo veliko dvomov, predvsem ta, zakaj niso bili plakati izobešeni podnevi, ko bi lahko res prišlo do dialoga s študenti. Dejstvo, da so skrivaj delovali ponoči, samo nakazuje, da so hoteli slovenski manjšini zagroziti.

Plakati organizacije Blocco studentesco na slovenskih šolah
Odziv SKGZ, SSO in SSK na provokacijo

Objavljamo dve pismi, eno naslovljeno goriškemu prefektu Massimo Marchesiellu, drugo pa omenjenemu prefektu in goriškemu županu Rodolfo Ziberni v zvezi s provokativnimi, žaljivimi lepaki, ki so se pojavili pred slovenskim srednješolskim središčem. Prvo sta napisali Maja Humar, pokrajinska podpredsednica Slovenske kulturno-gospodarske zveze, in Franca Padovan, pokrajinska predsednica Sveta slovenskih organizacij, drugo pa Julijan Čavdek, pokrajinski tajnik stranke Slovenska skupnost.

Čenjeni gospod prefekt, obračamo se na Vas kot na najvišjega predstavnika državne oblasti v mestu, zato da bi Vas seznanili s hudim dogodkom, ki se je zgodil čez noč. Neznanci, pripadniki gibanja Blocco studentesco, mladinske veje CasaPound, ki jo sestavljajo višješolci in univerzitetni študentje, so na dan slovenskega kulturnega praznika zalepili žaljive plakate na zid ob vhodu v slovenski višješolski

center z jasnim namenom, da bi ustvarili pritisk in ustrahovanje med slovenskimi študenti. In ni naključje, da se je to zgodilo ravno na Prešernov dan, ki je slovenski državni praznik. Dejanje samo po sebi ne bi bilo toliko pomembno, če ne bi bil jasen tudi njegov cilj: ogrožati mirno

ustvarjajo sovraštvo in ogorčenost v našem mestu, še posebno takrat, ko jih podpirajo nekatere javne ustanove in jih velika večina civilne družbe le pasivno sprejema. Po našem mnenju gre za hudo, nedopustno in skrb vzbujajoče dejanje, ki ga ne gre podcenjevati; še več,

mernega izpostavljanja plakatov organizacije Blocco studentesco, ki so bili postavljeni v prejšnji noči na zidove slovenskih šol v Gorici.

Kar se je zgodilo, predstavlja že samo po sebi nepotrebno izzivanje, ki škoduje medsebojnemu spoštljivemu vzdušju, ki se je v teh letih ustvarilo. Potrebno je pri tem še poudariti, da je dogodek toliko hujši, ker se je zgodil ravno na dan, ko se v Republiki Sloveniji in v vseh slovenskih narodnih skupnostih, ki živijo v obmejnem pasu ter po svetu, praznuje dan slovenske kulture, največji slovenski državni praznik. Končno je potrebno tudi upoštevati, da plakati niso bili postavljeni na tista mesta, ki so zanje predvidena, in torej to dejanje predstavlja tudi kršitev veljavnih pravil o izobešanju.

Še enkrat apeliram na Vaju, kot glavna predstavnika države in občine, da se naredi vse, kar je predvideno in kar je mogoče, tako da se v prihodnje taki neljubi dogodki ne bodo več ponavljali.

sobivanje različnih narodov in kultur. Prepričani smo bili, da so tovrstna ustrahovanja že zdavnaj mimo in da pripadajo samo še zgodovini, ki je v te kraje in našim ljudem prinesla že preveč nepopisnega gorja in trpljenja. Želimo Vam izraziti našo zaskrbljenost in Vas opozoriti na vse bolj pogoste dogodke, ki

apologija fašizma in njegovo povečevanje sta zakonsko prepovedana. Izhajajoč iz teh dejstev, Vas torej prosimo, da v tem smislu posežete, zato da se taki dogodki ne bi več ponovili ali se še dodatno razširili v bližnji prihodnosti.

Obračam se na Vaju glede nepri-

SD Sončnica / Predavanja 2019

Prvo predavanje iz letošnjega niza v organizaciji Skupnosti družin Sončnica bo v **četrtek, 21. februarja 2019**, ob 20. uri v dvorani Franca Močnika v Gorici. Andreja Poljanec (na sliki) bo govorila na temo "Starševstvo ima okus po sreči". Starševstvo ni le način vzgajanja, discipliniranja, komunikacije, pač pa je globok in vzajemen odnos, v katerem se razvijajo tako odrasli kot otrok. Pri vsem tem so pomembni globok čustven stik z otrokom, primerna odzivnost, prožnost in sočutje, uglašenost ter vsakršna odsotnost telesnega in psihičnega kaznovanja. Nikakor ni enostavno, je pa čudovit izziv, ki prinaša zadovoljstvo, srečo, ljubezen, hvaležnost in ponos, da nam je nekaj lepega uspelo. Dr. Andreja Poljanec je po izobrazbi psihologinja, specialistka zakonske in družinske terapije. Kot predavateljica je zaposlena na Fakulteti za psihoterapevtsko znanost S. Freuda v Ljubljani, predava pa tudi na Fakulteti za uporabne družbene študije. Je avtorica knjig: Med dvema ognjema, Rahločutnost do otrok, Rahločutno starševstvo. Posnela je tudi zgoščenko Šest poti do sproščenega starševstva in sklop 60 oddaj z naslovom Srce. S sodelavci je ustanovila študijsko raziskovalni center za družino, vodi razne skupine in predava doma in v tujini. Naslednja predavanja: četrtek, **28. februarja 2019**, Katja Kogej: Poiščimo naravne poti do zdravja. Četrtek, **7. marca 2019**, Domen Strmščin: Življenje na avtopilotu ali kako prevzeti nazaj kontrolo nad svojim življenjem? Četrtek, **14. marca 2019**, Sanja Rozman: Zasvojenost z delom in zadolževanjem.

Vljudno Vas vabimo na spominski večer

“Silvanu ... z ljubĖznijo”
glasbeni poklon dragemu ravnatelju

Na večeru bo tudi podelitev štipendij iz Sklada “Silvan Kerševan” mladim perspektivnim učencem SCGV Emil Komel

Četrtek, 21. februarja 2019, ob 19. uri
Kulturni center Lojze Bratuž, Gorica

DRUŠTVO ARS
vljudno vabljeni na odprtje likovne razstave

Karmele Rusjan
VODA IN KRAS

slikarko bo predstavil Vili Prinčič
glasbeni poklon MoPZ Skala iz Gabrij

Galerija Ars - Gorica, Travniki 25
sobota, 16. februarja 2019, ob 17. uri

V tišini letnih časov – Kratki film Marka Sosiča

Mehak, lirichen portret ilustratorke Luise Tomasetig

V *tišini letnih časov* je naslov kratkega filma, ki izredno subtilno, z govornico srca izrisuje portret beneške likovne ustvarjalke Luise Tomasetig ob tridesetletnici njene predanosti umetnosti. Ta enkratni poetični portret likovne umetnice Luise Tomasetig je nastal v produkciji Slovenskega programa Deželnega sedeža RAI za FJK. Pod scenarij in režijo se podpisuje režiser in pisatelj Marko Sosič, pod posnetki in montažo Alex Purič. Ogledali smo si ga lahko vsi, saj so ga v nedeljo, 3. februarja, in na ponovitvi v četrtek, 7. februarja 2019, prav na predvečer praznika slovenske kulture, predvajali po televizijskem dnevniku na mreži Rai3/bis. Kot lahko vezenino podob in zvokov iz narave, v dnevni svetlobi, mraku ali temini noči, v soncu ali ob rahlem naletavanju snežink, na njenem domu v Čedadu, v gozdovih in sploh v očarljivi neokrnjeni naravi Nadiških dolin jo je Marko Sosič rahločutno poklonil Tomasetigevi. V njenih ilustracijah, prežetih z bujno domišljijo, oživijo podobe njene ljubljene domače zemlje s skrivnostnimi kottički nekoč obdelane pokrajine, ki jo v zadnjih letih zmeraj bolj prekrivajo gozdovi. Prav tu se skrivajo pravljici, včasih tudi "strašljivi" liki iz bogate ljudske

zakladnice teh zdaj zmeraj bolj zapuščenih vasic, ki se trdno oklepajo pobočij. Po njih se je nekdanj razlegala domača govornica ob različnih kmečkih opravilih na njivah ali v gozdu. Živahno se je pretakala tudi v pripovedovanju ljudskih zgodb v dolgih zimskih večerih v

lirično obarvane leče v objektiv ujel mestoma kot breztežno, skoraj prosojno vilo, ki se spreha po gozdu, poslanem z listjem. Zdi se, kot bi želela obvarovati naravo pred tujo, neprijazno roko. Na filmskem traku si skozi krošnje dreves utirajo pot sončni žarki, ki

rožnatih papirnatih barčič, ki jih nežno spušča v vodni tok slikarkina roka, vse je zavito v neko lirično ozračje, ki nas popelje s sicer kančkom grenkobe v pravljico te očarljive, a zdaj zmeraj bolj samotne zemlje. Zdi se, da je Luisa Tomasetig s svojo prijazno mijavkajočo mucko edina ostala v teh dolinah. Kot kakšna vestalka varuje zaklade tega koščka slovenske zemlje, tudi s tem, da jih neizbrisno zabeleži v svojih likovnih opisih. Podobe iz narave skozi letne čase, zvoki, ki prihajajo ob jutrih iz kuhinje, medli sončni žarki, ki pletejo nevidne tkanine, vse se izrisuje ovito v neko nevidno otožno tančico, ki jo kot preblisk otroške prisotnosti razveseli lutka Olgice iz pravljice Olgica in mavrica. Po zapisu Mjute Povasnice je l. 2006 zaživel na odru v predstavi Slovenskega stalnega gledališča prav v pretanjeni režiji Marka Sosiča. Luisa Tomasetig je pri njej sodelovala kot scenografka. Izdelala je tudi izvirne lutke in scenske elemente ter maske, ki so odražale njen svojevrstni poetični pristop k likovni umetnosti. V tej so zmeraj živo prisotne beneške korenine te ilustratorke, ki je za svoje delo prejela mnogo priznanj in nam z ilustracijami plemeniti duha.

Iva Koršič

kamnitih domačijah. Te še kljubujejo vetru, čeprav jih je zob časa že pošteno načel. Še je v njih spomin na nekdanje dni, ko se je med debelimi zidovi oglašalo čebljanje otrok. Vse to se izrisuje v nemih filmskih posnetkih, ki jih občasno spremlja glasba. V njih lahko zaslutimo tudi bridko resnico izseljevanja. Ljudi iz teh dolin je v tujino vabilo upanje v boljše življenje. Tenkočutno slikarko Tomasetigovo je Sosič skozi

ustvarjajo čarobno mrežo podob, spominov. Preteklost, sedanjost, sanje, prividi, izseki iz njenih likovnih del, raznoliki zvoki, vse se spaja v neko brezčasno, mehko simboliko, ki v metaforičnem jeziku izpoveduje več kot bi zmogle na tisočine besed. Zlovesč krik ptice ujede, ki jo večkrat upodablja tudi slikarka, oglašanje ptička, žuborenje potoka, ki poskakuje po od toka izbrušenih kamnih, prod ob reki, neslišno plavanje

Tudi v Šempetru pri Gorici dobili svojo knjižnico

Pred 70 leti je bila v Šempetru pri Gorici ustanovljena sedanja Goriška knjižnica. Po selitvi v Novo Gorico se je zdaj vrnila nazaj v Šempeter, je na nedavnem odprtju krajevne enote poudarila direktorica Goriške knjižnice Irena Škvarč. Pri ureditvi knjižnice je pomagala tudi Občina Šempeter-Vrtojba. Prostor je bil temeljito prenovljen in na novo opremljen, je povedal župan šempetrsko-vrtojbenske občine Milan Turk. Knjižnica je tako v dveh nadstropjih pridobila približno 100 kvadratnih metrov

Na odprtju knjižnice sta trak prerezala direktorica knjižnice Franceta Bevka iz Nove Gorice Irena Škvarč in šempetrski župan Milan Turk.

uporabne površine. Vrednost celotne investicije znaša 187.000 evrov, od tega je bila vrednost del 155.000 evrov, vrednost opreme pa 24.000 evrov.

Sodobna oprema novega javnega prostora v Občini Šempeter-Vrtojba ponuja ustrezno razporeditev gradiva. Uporabnikom bo na voljo računalnik z dostopom do interneta, več čitalniških mest za branje in učenje ter kottiček za najmlajše. V pritličju so poleg izposojevalnega pulta še zbirka otroškega in mladinskega leposlovja, video zbirka, zbirka revij in manjša čitalnica. V prvem nadstropju je knjižno gradivo za odrasle, tako leposlovno kot strokovno, zbirka mladinskih poučnih knjig in nekaj čitalniških mest. Knjižnična zbirka obsega približno 4.000 enot gradiva, ki so ga pridobili iz obstoječe knjižnične zbirke, novo nabavljenega gradiva in donacij. Prostor omogoča dodajanje še približno 6.000 enot, ki pa se bodo dodajala postopoma. Direktorica Goriške knjižnice zagotavlja, da bodo skrbeli, da bo knjižnična zbirka vedno aktualna, kar bodo dosegali s sprotim pregledovanjem zbirke in dodajanjem gradiva.

Knjižnična zbirka je v celoti katalogizirana in urejena v sistemu COBISS, ki omogoča vpogled v zbirko preko interneta ter računalniško izposojanje gradiva. V krajevni knjižnici velja ista članska izkaznica kot v centralni enoti. Članom knjižnice bo omogočena tudi izposoja gradiva v Biblosu (slovenskem ponudniku e-knjig), dostop do podatkovnih zbirk, medknjižnična in meddodelčna izposoja.

DROBCI DOMAČE ZGODOVINE (51)

Dimitri Tabaj

Anton Štrancar (5)

Duhovnik Josip Fon, ki je vodil pogreb Antona Štrancarja, je bil rojen leta 1879 na Vrsnem pod Krnom in je bil aktiven član zbora svečnikov sv. Pavla. Od leta 1919 do leta 1934 je služboval v Ajdovščini. Zavzemal se je za maševanje in za poučevanje verouka v slovenščini. Od mladine je zahteval, naj otroci obiskujejo slovensko mašo, ne pa italijanske. Zato so mu italijanske oblasti stalno pretile s konfinacijo in strogimi policijskimi ukrepi. Leta 1934 je bil premeščen v Vipolže, kjer je tudi pokopan. Tako se nadaljuje opis pogreba Antona Štrancarja: "Dva vranca sta peljala voz, na katerem je počival ljubljene Tone. Ob straneh so mu delali častno stražo domači fantje iz Žapuž in dvoje vrst belooblečenih deklet iz Ajdovščine. Nosile so sveže šopke pomladanskega cvetja, prepletene z rdečimi gartrožami. Za krsto so

stopali jokajoči sorodniki: sestra, dva brata, ožje sorodstvo in sosedje. Za njimi so se uvrstili zastopniki našega naroda". Na pogrebu so bili prisotni nekateri zelo pomembni politični predstavniki. Omenja jih novinar Goriške straže: "Videli smo zastopnika Pol. društva 'Edinosti' v Gorici in Polit. društva v Istri g. dr. St. Brajša, z njim je spremljal pokojnega na zadnji poti bivši poslanec g. Virgilij Šček, sledili so g. dr. Artur Lokar, več občinskih odbornikov, uglednih vaščanov iz Šturij in zavednih Ajdovcev in nešteta množica ženstva". Poleg duhovnika, narodnega buditelja, tajnika Zbora svečnikov svetega Pavla in ustanovitelja istoimenskega zbornika, ustanovitelja Goriške Mohorjeve družbe in Jadranske založbe ter nekdanjega poslanca v Rimu, Virgila Ščeka sta bila na

Duhovnik Josip Fon z Vrsnega pod Krnom je vodil pogreb Antona Štrancarja. Bil aktiven član zbora svečnikov sv. Pavla. Od leta 1919 do leta 1934 je služboval v Ajdovščini. Zavzemal se je za maševanje in za poučevanje verouka v slovenščini. Od mladine je zahteval, naj otroci obiskujejo slovensko mašo, ne pa italijanske. Zato so mu italijanske oblasti stalno pretile s konfinacijo in strogimi policijskimi ukrepi. Leta 1934 je bil premeščen v Vipolže, kjer je tudi pokopan.

Štrancarjevem pogrebu prisotna tudi Stojan Brajša iz Pazina - hrvaški in slovenski pravnik, politik, pedagog in časnikar, ki je po drugi svetovni vojni deloval na Goriškem in Tržaškem ("Mož, ki družji v svoji osebnosti dragocene prvine slovenskega duha in hrvaškega srca, zvest služabnik rodne naroda", je o njem pisala Goriška straža) - pa tudi domačin iz Ajdovščine Artur Lokar, notar in javni delavec, ki je bil zaradi svojega domoljubja večkrat zaprt ("kremenit in zaveden narodnjak, požrtvovalen dobrotnik vseh revežev ter izčrpen družabnik", je o njem pisala Goriška straža; ob 50. obletnici smrti leta 1976 so mu v Ljudskem

Leta 1976, ob 50. obletnici smrti, so v Ajdovščini postavili spomenik Arturu Lokarju. Kip - delo Vena Piloni - stoji v ljudskem vrtu, ki ga je sam Lokar dal nasaditi.

Na Štrancarjevem pogrebu je bil prisoten tudi Artur Lokar, notar in javni delavec: "kremenit in zaveden narodnjak, požrtvovalen dobrotnik vseh revežev ter izčrpen družabnik", je o njem pisala Goriška straža. Zaradi svojega domoljubja je bil večkrat zaprt.

Stojan Brajša iz Pazina - hrvaški in slovenski pravnik, politik, pedagog in časnikar. Po drugi svetovni vojni je deloval na Goriškem in Tržaškem. Bil je prisoten na Štrancarjevem pogrebu. "Mož, ki družji v svoji osebnosti dragocene prvine slovenskega duha in hrvaškega srca, zvest služabnik rodne naroda", je o njem pisala Goriška straža.

Virgilij Šček, duhovnik, narodni buditelj, tajnik Zbora svečnikov svetega Pavla in ustanovitelj istoimenskega zbornika, ustanovitelj Goriške Mohorjeve družbe in Jadranske založbe ter nekdanji poslanec v Rimu. Bil je prisoten na Štrancarjevem pogrebu.

vrtu v Ajdovščini, ki ga je on dal nasaditi, postavili kip, delo Vena Piloni).

Na pogrebu ni bilo slovenskega poslanca Engelberta Besednjaka, ki se je ravno odpravil v Rim na parlamentarno sejo, saj se je o Štrancarjevem umoru govorilo tudi v italijanskem parlamentu. Publicist in politik Engelbert Besednjak je bil predstavnik krščansko-socialnega gibanja. Bil je ravno leta 1924 izvoljen za poslanca in se je v italijanskem parlamentu temperamentno zavzemal za pravice slovenske in hrvaške narodne skupnosti. Ko je politična situacija v Italiji degenirala v popolno diktaturo, je bil kot politični begunec na Dunaju sprejet v Kongres evropskih narodnih manjšin in je postal predsednik Zveze manjšinskih časnikarjev. Dejavni je bil tudi po drugi svetovni vojni.

Katja Ferletič

STARE JEDI V NOVIH LONCIH (26)

Na naših vrtovih o snegu ni več sledu. Ob sončni svetlobi, ki k sreči te dni že nežno boža naše obraze, ko si privoščimo sprehod po mestu ali

v naravi, že občutimo žgečkajoč učinek, ki ga ima svež, še zimski zrak na naše telo in našo dušo: pomlad že prihaja. Ponekod so vidni sledovi lenega prebujanja rastlin, ki počasi zelenijo, pri nas pa že občudujemo bele preproge drobnih cvetk, preprostih zvončkov.

Navadni mali zvonček raste v večjih skupinah in takoj zatem, ko se umakne zadnji sneg, prekrije vlažna rastišča v polsenci. Znanstveno ime za zvonček je *galanthus nivalis*. Beseda "*galanthus*" izvira iz dveh grških besed "*gala*"- mleko in "*anthos*" - cvet, "*nivalis*" pa se nanaša na zelo zgodnje cvetenje te rastline, ki vzklije, ko je zemlja še prekrita s snegom. Iz čebulice poženeta dva sivozelena lista, neolistano

šopke, ljubeče darove za mamo, učiteljico ali Mater Božjo. Radi so prepevali: "Mamica moja, zvončki so zate, tudi marjetke. Vzemi še mene v šopek med cvetke. Primi za lička, pa me poljubi, petkrat, šestkrat, kol'kor želiš. Mamica moja, zakaj se smejiš?" Zvončke so vsi cenili in najmlajši so se radi fotografirali med njimi. Še danes so fotografije med cvetjem za nono najlepši spomini. Včasih mi pripoveduje, ka-

ko jo je njena mama učila risati zvončke: najprej je morala začrtati dolg pecelj, na dnu dva šilasta lista, zvonček je moral imeti upognjen "vrat", nato pa cvet z zelenim polkrogcem na vrhu in tremi belimi lističi. Zvončke so včasih dali v črnilo in začudeno opazovali, kako se je bela barva kmalu magično spremenila v svetlo modro. Radi so jih sušili v knjigah in jih imeli tako za spomin, nosili so jih tudi pokojnim na grobove in velikokrat so gospodinje z nežnimi, snežno belimi cvetovi okraševale domače pecivo in torte. Tudi naša nona pravi, da ji je mama za rojstni dan, na začetku februarja, vsako leto pripravljala torto, katere površino je lepo okrasila s sladkorjem in z zvončki. Po navadi je bila to preprosta, a zelo okusna riževa torta, ki je slavljenko in ostale otroke povsem razveselila.

RIŽEVA TORTA

Sestavine:

750 ml mleka, 1 kozarec vode, 150 g sladkorja, 200 g riža, 150 g masla, 2 celi jajci, 2 rumenjaka, 2 beljaka stepena v trd sneg, 20 g rozin, sol, limonina lupina, vanilija, sladkor za posip.

Priprava:

V kozico zlijemo mleko in vodo s ščepcem soli in v tekočini kuhamo riž približno 12 minut. Rižu nato dodamo sladkor, vanilijo in limonino lupino. Premešamo in pustimo, da se skoraj popolnoma ohladi, nato vmešamo maslo, 2 celi jajci, 2 rumenjaka, rozine in sneg iz dveh beljakov. Pridobljeno maso prenesemo v model za torte, ki smo ga prej namažali z maslom in potresli s krušnimi drobtinami. Pečemo približno 45 minut na 175-180 stopinj. Ko se torta ohladi, jo potresemo s sladkorjem v prahu, zrežemo in serviramo. Bog žegnaj!

TRST Slovenska Vincencijeva konferenca

Koncerti v domovih za starejše

Na predbožičnem delovnem srečanju je odbor Slovenske Vincencijeve konference v Trstu začrtal svoje dejavnosti med božičnimi in novoletnimi prazniki. Med drugim je bilo sklenjeno, da se tudi letos priredi nekaj božičnih in novoletnih koncertov v domovih za starejše, in to v ustanovah, kjer domuje tudi vidno število slovensko govorečih občanov, zato da se jim nudi v tem božičnem času, ko se širni svet spominja

vsako pesem napovedala in razložila v obeh jezikih. Z njej značilno živahnostjo je sproti nagovarjala prisotne in jih vabila, da se ob znanih melodijah pridružijo petju zbora. Tako nastavljeni pevski nastopi so izredno pozitivni za starejše poslušalce, ker spodbujajo spomin in druge možganske aktivnosti ter osebno odzivanje na dogajanje. Tako nastaja tudi komunikacija – vez med zborom in poslušalci in vse poteka bolj doživeto. Koncert se je končal z dobro

te Kocjančič, priredila prav kakovosten in prisrčen koncert v svoji domski kapeli in žela veliko odobravanje prisotnih, tudi zunanjih poslušalcev, še zlasti pa starejših gostinj, ki tu domujejo. Spored je obsegal božične umetne in ljudske pesmi, psalme in pesmi verske vsebine, primerne za božični čas. Otroci so nastopili tudi kot solisti, kar zahteva precejšnjo mero dobre priprave in samozvesti. Pesmi so napovedovali sami v slovenščini ob prepletanju priložnostnih misli.

Jezusovega rojstva, nekaj božične radosti in božičnega vzdušja, saj jim slovenska božična pesem pomeni veselje in spomin na čase, ko so v mladosti in v objemu svojih družin praznovali Božič. Ponudba pa je zgovoren dokaz, da nismo pozabili na svoje starejše, sorodnike in znance, ki živijo v teh skupnostih. Tako je v četrtek, 17. januarja, nastopila v Domu za starejše "Ieralla" na Padričah deklška vokalna skupina kulturnega društva Primorsko iz Mačkolj. Ob začetku je ravnatelj doma, dr. Matteo Sabini, pozdravil v slovenščini in italijanščini mlade pevke in vse ostale v dvorani ter se zahvalil za nastop. Skupina je s svojimi mladimi glasovi večglasno zapela več božičnih pesmi iz slovenske in svetovne zakladnice. Skupino vodi pevovodkinja prof. Aleksandra Pertot, ki je

znano božično pesmijo Gruberjevo *Sveta noč*, ki je ob letošnjem Božiču obhajala dvesto obletnico nastanka in so jo dekleta zapela skupno s prisotnimi v dvorani ter se poslovlila ob obljubo gostom, da se prihodnje leto zopet vrnejo. Mlade pevke DVK Primorsko se že več let z naklonjenostjo odzivajo na vabilo Vincencijeve konference za nastop v raznih domovih in s tem pokažejo veliko občutljivost za starejše osebe. Zgodilo se je že, da so s svojim petjem v božično – novoletnem obdobju obiskale tudi dva domova. Tudi letos je bilo že domenejeno, da zapojejo v domu ITIS, kjer je Vincencijeva konferenca kar redno prisotna, potem pa je bilo treba koncert odpovedati zaradi tamkajšnjih zdravstvenih razmer, o katerih so poročali krajevni časopisi.

Tudi tu ni smela izostati ob koncu koncerta znana in priljubljena božična *Sveta noč*, ki so jo mlade pevke in pevci zapeli v slovenščini in italijanščini skupno s prisotnimi v dvorani. Tako na tem koncertu kot v domu Ieralla se je na koncu predsednica Vincencijeve konference Ivica Švab zahvalila vodstvom obeh skupnosti za prisrčen sprejem, mladim pevkam in pevcem pa za lepo petje, za zavzetost, ki jo vlagajo v to plemenito dejavnost, ki osrečuje njih same in tiste, ki jim prisluhnejo. Predvsem pa je lepo in prav, da se tudi mladi spomnijo na starejše in jim ob svojem petju poneso v dar svoj mladostni nasmeh in zanos. Izrazila je voščilo, da bi zbora uspešno nadaljevala svoje delo, in željo, da bi tudi v prihodnje ostala odprta za sodelovanje v prid starejšim.

A. Š.

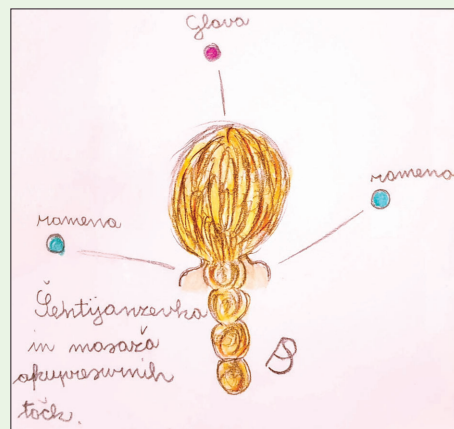
Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (231)

Šentjanževka (2)

Tudi Hipokrat je pisal o šentjanževki. Po njegovi razlagi *yper* pomeni nad, *ekon* pa pomeni slika. Hipokrat daje šentjanževki moč videnja po smrti, videti preko; svetuje jo za blaženje epileptičnih (božjastnih) napadov. Pastirji v severni Italiji uporabljajo šentjanževke liste za odišavljanje štale. Ko spijo v visokogorju s kravami, prižgejo liste šentjanževke, da odišavi jo in razkuzijo prostor. Antična legenda pravi, da je šentjanževka nastala iz krvi sv. Janeza Krstnika, ki je bil umorjen po obsodbi Salome. Dejstvo je, da šentjanževka zacveti junija, ko se spominjamo na svetnika Janeza Krstnika (24. junij). Zaradi sončnosti, ki jo cvetlice šentjanževke nosijo, je to zelišče odličan odganjalec negativnih misli.

Osebo ga najraje imam samo za zunanjo uporabo, in sicer za mazanje in izvajanje obkladkov z oljem. To olje je odlično za masažo akupresurnih točk glave in ramen pri negativnih mislih. (glej sliko) Vsako točko masiramo 3 minute.

Mazemo ga po trebuhu (pleksus solarij) in na predelu križa, tja lahko polagamo tudi obkladke. Obkladki iz šentjanževke: vzamemo vato na meter ali gazo, jo prelijemo s šentjanževim oljem, položimo na obolelo mesto, čez povijemo prozorno folijo za živila. Pustimo stati čez noč. Šentjanževka je sonce, žarek upanja, veselja in vedrosti.

Uporabljajmo jo!

/ konec
www.saeka.siNOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail zadruga.gm@gmail.com

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRTIT2TV00
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail gorica@noviglas.eu

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi in institutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks

To številko smo poslali v tisk v torek, 12. februarja 2019, ob 13. uri

